

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Sedmíkovou ve věci žalobce: **B. M.**, zast. Hanou Demeterovou, o. s. Pomoz jednomu člověku, Horská 2107/2c, PSČ 128 00 Praha 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2011 č. j. OAM-284/ZA-06-ZA04-2010, t a k t o :

- I. Žaloba se v té části, ve které žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 12, § 13 , § 14 a § 14b zák. č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, z a m í t á .
- II. Rozhodnutí žalovaného se v té části, ve které žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana dle § 14a zák. č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, z r u š u j e a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žaloba projednávaná krajským soudem mířila do v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného ve věci neudělení mezinárodní ochrany § 12, § 13 § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění (dále jen zákon o azylu. Správní orgán při posuzování důvodností uplatněné žádosti vycházel z přednesu žalobce a informací o Ruské federaci, které v průběhu správního řízení shromáždil. Žalobce, který je čečenské národnosti a vyznává islám, Rusko, jehož se státním občanem, opustil v prosinci 2006. K odchodu jej vedly konflikty s policií a příslušníky armády kvůli jeho synům, kteří měli být odvedeni k výkonu základní vojenské služby. S ohledem na velmi tristní situaci v armádě, kdy podle žalobce mladí lidé přicházejí o život, jsou mučeni a týráni, zvolil spolu s dalšími členy rodiny odchod ze země. Nejprve s jedním ze synů I. přicestoval do Polska, kde žádali neúspěšně o azyl. Následně odcestovali do Rakouska, kde pobýval jeho syn R. B. a rovněž žalobcova manželka spolu s dalším synem V.. Tam podaná žádost o azyl meritorně řešena nebyla s odkazem na Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany uplatněné vůči žalované v zásadě zopakoval důvody, pro které požádal o ochranu v Polsku. Žalovaný po provedeném řízení důvody pro udělení mezinárodní ochrany (v žádné z možných a v zákoně o azylu zakotvených forem) neshledal.

Krajský soud v této části odůvodnění připomíná skutečnosti, které mu jsou známy z jeho úřední činnosti. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podala rovněž manželka žalobce T. B. a jeho syn V., přičemž správní orgán ani jednomu z nich azyl neudělil. Jejich žaloby jsou u Krajského soudu v Hradci Králové vedeny pod sp. zn. 28Az 23/2011 a 28Az 24/2011. Další ze synů I. vzal žalobu proti rovněž negativnímu rozhodnutí správního orgánu zpět a krajský soud řízení zastavil.

Žalobce ve včasné žalobce napadl rozhodnutí správního orgánu a to v celém rozsahu. Popsal v něm průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany v Polsku, kdy zdůraznil, že první pohovor byl toliko povrchní, další informace žalobce neposkytoval, neboť upřímně kompetentním orgánům jeho žádost projednávajícím sdělil, že jeho cílem je momentálně nalézt manželku s dalším synem, kteří by měli být v Rakousku. Tam žije nejstarší syn R., který odešel z důvodů obav z nuceného výkonu vojenské služby v roce 2004 a v Rakousku mu byl udělen azyl. Zdůraznil, že hlavním důvodem odchodu jeho, manželky a synů byly obavy o životy synů. Připomněl, že jejich domov se nacházel v Dagestánu, v bývalé vojenské zóně. Příslušníci FSB, policie i armády žalobci vyhrožovali smrtí či únosem kvůli synům, činili na jeho osobu psychický nátlak, byl rovněž fyzicky napaden, vyrazili mu zuby. Objasnil, že synové se nástupu na vojnu obávali proto, že jsou čečenské národnosti a měli by sloužit v

armádě, která se podílela na genocidě jejich národa. Odkázal na záznamy ohledně umučených čečenských mladých mužů, kteří byli uneseni. Ačkoli se nejedná o případy ojedinělé, svědectví a informace ohledně tohoto typu násilí se získávají velmi těžko, neboť se dotčené osoby bojí o své životy i životy blízkých. Součástí žaloby učinil žalobce řadu příloh v českém, ale rovněž tak ruském i anglickém jazyce, které měly dokladovat jím tvrzený vážný dopad na jeho osobu pro případ, že by byl nucen návratu do Ruské federace. Tyto zprávy v průběhu řízení před krajským soudem postupně doplňoval prostřednictvím své zástupkyně o aktuální zprávy, zejména o situaci branců v armádě a to s přihlédnutím k čečenské národnosti jeho synů, násilí páchaném bezpečnostními složkami státu vůči civilistům, bezdůvodné zatýkání, mučení apod. Tím dovozoval opodstatněnost svých obav v případě návratu a spojoval je se svými syny a jejich obavami ze služby v armádě.

Vyslovil přesvědčení, že správní orgán nevycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a jeho žádost tak nemohl posoudit objektivně. Požadoval zrušení věci a její vrácení žalovanému k dalšímu řízení.

Své vyjádření k žalobě zaslal správní orgán s datem 30. 11. 2011. Shrnu v něm jak žalobní námitky, tak informace žalobcem přednesené v průběhu správního řízení, v nichž objasňoval důvody svého odchodu a obavy z případného nuceného návratu do Ruska. Negativní rozhodnutí obhajoval tím, že příběh žalobce shledal díky nesrovnalostem v jeho přednesech nevěrohodným. Poukázal na obsah informací žalobcem sdělených v řízení o azylu před polskými orgány, kde žalobce žádné pronásledování či zadržení své osoby nezmínil. Připomněl, že žalobce v letech 1997 až do března 2006 pobýval pracovně v Pětigorsku, přičemž zde žádné problémy nezmiňoval. Ojedinělé kontakty s bezpečnostními složkami (i s přihlédnutím k jedné fyzické inzultaci a předvolání na policii), žalobce popsal celkem tři, nemohou dle přesvědčení žalovaného vyvolat opodstatněné obavy z pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalobcova obava mající především původ ve strachu o syny z důvodů odvodu na vojnu nemohla být pro kladné rozhodnutí důvodem dostatečným. Připomněl, že obava či vyhýbání se výkonu základní vojenské služby tam, kde je ze zákona povinná, není azylově-relevantním důvodem, nelze je považovat za opodstatněné obavy z pronásledování a tresty za to uložené nejsou za normálních okolností považovány za pronásledování, jak mimo jiné konstatoval i UNHCR v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané v lednu 1992. Navíc jeden ze synů žalobce T. i nadále v zemi pobývá. Žalobce tak dle přesvědčení správního orgánu neuvedl žádné hodnověrné skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že by se v době svého pobytu v Ruské federaci stal terčem cíleného zájmu státních orgánů a hrozilo mu tak nebezpečí vážné újmy v případě návratu do vlasti. Takto shrnuté námitky podporují správnost žalobcova rozhodnutí, a proto požadoval zamítnutí žaloby.

Po zjištění, že jsou splněny podmínky řízení, žaloba je přípustná, byla podána včas a osobou oprávněnou, projednal soud žalobu za přítomnosti obou účastníků a tlumočníka ruského jazyka. V mezích vytčených žalobními body poté přezkoumal

napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) a to včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Seznámil se tak s informacemi poskytnutými žalobcem správnímu orgánu a dále s informacemi tvořícími nedílnou součást správního spisu. Krajský soud poznamenává, že projednal a rozhodl žaloby i ostatních dvou členů žalobcovy rodiny, tedy jeho manželky T. a syna V. Je tak celkem logické, že určité pasáže odůvodnění rozhodnutí soudu se budou s ohledem na společný „základ azylového příběhu“ u věcí opakovat. Důkazní materiály byly společné pro všechny tři členy rodiny, tedy i otázka rozsahu dokazování a hodnocení důvodnosti podaných žalob se bude v jednotlivých případech v zásadě shodovat.

Právní rámec projednávané věci je upraven následovně: mezinárodní ochranu lze podle § 28 odst. 1 zákona o azylu udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany: shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle §§ 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany. Podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu udělí azyl, bude-li v řízení zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo dle písm. b) je zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Krajský soud byl při jednání postaven před situací, jak se vyrovnat s množstvím důkazů postupně soudu doručovaných ještě před nařízením jednání a to zčásti v podobě písemné a zčásti na CD nosičích. Zástupkyně žalobce v průběhu řízení doložila mimo jiné celkem na 3 CD informace mapující situaci v Ruské federaci se zaměřením na problematiku výkonu vojenské služby a problematiku vězeňství. Krajský soud po převedení těchto podkladů do písemné podoby zjistil, že cca z 60 % se jedná o zprávy v ruském či anglickém jazyce. Tyto informace se nevztahují konkrétně k osobě žalobce, nicméně zachycují situaci v Ruské federaci a to v zásadě v takových obrysech, jak lze vyčíst z ostatních doložených informací, které jsou již v jazyce českém. Proto krajský soud nezasílal další dvě CD žalovanému, neboť nepovažoval z hlediska ekonomiky řízení a obsahu projednávané věci za důležité, aby jimi žalovaný disponoval, když informace v jazyce českém jsou dle názoru soudu pro toto řízení dostatečné a pouze těmito zprávami bude soudem připuštěno doplnění dokazování (§52 odst. 1 s. ř. s.). Zástupkyně žalobce proti popsanému postupu soudu námitky nevznesla.

V průběhu rozhodování o žádosti samotného žalobce vycházel správní orgán z informací poskytnutých žalobcem v žádosti ze dne 6. 8. 2010 a upřesněných v pohovorech konaných dne 24. 8. 2010 a 29. 12. 2010. V jejich průběhu žalobce potvrdil, že je státním občanem Ruska, národnosti čečenské, islámského náboženského vyznání. V Rusko, konkrétně v Dagestánu v obci Solnečnoje žil spolu s manželkou a syny až do prosince 2006. Za obživou odjížděl do města Pětigorsk a to v letech 1997 – březen 2006. Důvodem jeho odchodu byly podle tvrzení žalobce

obavy o život synů ze strach z nástupu k výkonu základní vojenské služby, kdy by mohli být povoláni do bojů proti Čečencům. Již samotné působení v ruské armádě by z důvodů jejich čečenské národnosti znamenalo obavy o život. Tvrdil, že celkem ve třech případech (v odůvodnění rozhodnutí žalovaného je ostatně výpověď žalobce zaznamenána téměř doslovně) mu bylo ze strany zástupců policie, armády a FSB vyhrožováno, byl i fyzicky napaden, přišel o zuby. Popsal situaci ohledně odchodu syna R., který Dagestán právě z těchto důvodů opustil již v roce 2004 a v Rakousku mu byl následně udělen azyl. Když se blížila doba odvodu dalších synů, tak nejprve Dagestán v dubnu 2006 opustila se synem V. žalobcova manželka, žalobce se synem I. odešli v prosinci 2006. Stejně jako ostatní členové jeho rodiny se i žalobce obává s ohledem na délku pobytu mimo území Ruska, že by byl v případě návratu vyslýchán, dotazován na pobyt a situace ohledně synů, uvězněn a došlo by tak k ohrožení jeho života.

Správní orgán doplnil dokazování souborem řady informací z různých informačních zdrojů hodnotících situaci v Ruské federaci s přihlédnutím k oblasti Dagestánu. Jednalo se o tyto informace: Zpráva MZ USA z 11. března 2010 - Rusko - o dodržování lidských práv za rok 2009, Informace MV Velké Británie ze 14. listopadu 2006 – Směrnice pro posuzování žádostí o azyl se zaměřením na menšinové etnické skupiny a vojenskou službu, Informace MZV Nizozemska z 9. dubna 2010 s názvem Ruská federace – Severní Kavkaz, Rusko - Výroční zpráva Human Right Watch 2011, Informace MV ČR jejímž obsahem je Zákon Ruské federace O náhradní civilní službě přijatý 28. června 2002 ve znění 22. srpna 2004, Informace MZV ČR č. j. 97273-1/2011-LPTP ze dne 29. března 2011 zaměřena na fakta týkající se základní vojenské služby, postihu za vyhýbání se a možnosti náhradní (alternativní) civilní služby, informace z průběhu a výsledku řízení o udělení mezinárodní ochrany na území Polska včetně informací obsažených v databázi ČTK.

Z informací doložených v průběhu soudního řízení byl proveden důkaz zejména těmito: informace o problémech a trýznění Z. a Č., fotografie mrtvého vojáka s komentářem v jazyce ruském a další informace se vztahující, jak z počítačového překladáče vyplývá, k osobě rodáka z Čečenska pana Z., který byl ve vězení mučen. Další článek má název policejní šéfové vystavili lidi středověkému mučení. Dále zástupkyně žalobce doložila reportáž centrální ruské televize NTV, její přepis, kde se pojednává o únosech a vraždách v Čečensku s tím, že se na této situaci podílí bezpečnostní složky včetně policie a jsou známy stovky případů únosu a mučení. Na podporu svých obav z návratu a nedobré situace (mimo jiné i v Dagestánu) odkázal žalobce na činnost a poznatky renomované ruské lidsko-právní organizace Memorial, která se mimo jiného věnuje monitorování lidských práv v Rusku, především na severním Kavkaze a jejíž členka vedení p. S. G., trojnásobná kandidátka na Nobelovu cenu míru, opakovaně navštívila v letech 2010 – 2011 i Českou republiku, kde objasňovala nemožnost bezpečného návratu čečenských uprchlíků do Ruské federace.

Zástupkyně žalobce z předloženého množství informací zdůraznila postoj UNHCR k otázce projednávání žádostí o mezinárodní ochranu podaných žadateli o azyl z Čečenské republiky včetně odkazu na text dopisu z 11. listopadu 2009 zaslaný rakouskému Federálnímu azylovému úřadu (polooficiální prohlášení UNHCR k problematice ohrožených skupin a doporučení), jehož obsah a doporučení zůstávají v platnosti do odvolání. Zdůraznila dále článek s názvem „Novináři BBC nazvali Dagestán nejnebezpečnější oblastí v Evropě“. Neméně důležitým dokumentem je z pohledu žalobce Zpráva Parlamentního shromáždění Rady Evropy – Rusko, září 2012, přijato 14. září 2012. V Usnesení Evropského parlamentu o politickém využívání soudnictví v Rusku se pod písmenem O. uvádí: „*vzhledem k tomu, že soudní orgány a orgány činné v trestním řízení nedokázaly zastavit rozsáhlou beztrestnost porušování lidských práv na severním Kavkazu, vzhledem k tomu, že v případech závažného porušování lidských práv, útoků, zabíjení, násilného zmizení, špatného zacházení a svévolného zatýkání, k nimž docházelo v některých oblastech severního Kavkazu, nebyla sjednána náprava...*“ Doloženými informacemi chtěl žalobcem prokázat, že jeho nuceným návratem do vlasti by Česká republika porušila čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, tedy zásadu non-refoulement.

Zdůraznila rovněž obsah zprávy Human Right Watch z ledna 2011, na kterou bez dalšího komentáře odkázal i žalovaný. Zpráva hovoří o závažném porušování základních lidských práv (např. mučení, mizení osob, mimosoudní zabití apod.), kterého se dopouštějí policejní a bezpečnostní složky. Tomu odpovídá i značné množství rozsudku Evropského soudu pro lidská práva odsuzujících Rusko za závažné porušování lidských práv v Čečensku.

Dále poukázal na prohlášení současného ministra zahraničí České republiky K. S. pronesené na zasedání Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva dne 18. 5. 2010. Připustil „*velmi nedobrou situaci na Severním Kavkazu, bezpečnost lidí, kteří se bojí o život je ohrožena, a proto je přirozené, že mnoho lidí žádá o azyl u nás.*“

Doložené informace tak popisují zejména situaci v Rusku se zaměřením na Dagestán a především informace vztahující se k nebezpečí souvisejícímu s výkonem základní vojenské služby. Jednalo se o články z veřejně dostupných zdrojů, fotografie či videozáznamy o v poslední době ruskými silovými složkami unesených a bez příčiny umučených a zavražděných mladých mužů Kavkazanů. Žalobce rovněž doložil reportáž centrální ruské televize NTV z 30. 10. 2011, která byla odvysílána a ihned stažena z vysílání (do spisu krom jiného založil i přepis textu dané reportáže). Pojednává o únosech, mučení a vraždách v Čečensku na základě případu I. U. včetně viny bezpečnostních složek a orgánů policie, které se na únosech podílí.

Zástupkyně žalobce sama potvrdila, že zprávy se sice nevztahují k osobě žalobce či k osobám členů jeho rodiny konkrétně, nicméně jejich obsah plně dopadá a potvrzuje důvodnost žalobcových obav a to s přihlédnutím k potížím v Rusku a

obavám jeho syna V. z následků nuceného návratu. Žalovanému vytkla, že ačkoli disponoval Výroční zprávou HRW z ledna 2011, která věnuje pozornost Severnímu Kavkazu a popisuje závažné porušování lidských práv, přesto z této informace správní orgán krom jejího ocitování žádné závěry neučinil. Otázku případného vnitřního přesídlení žalobce považovala za zcela nereálnou, čemuž korespondují i skutečnosti obsažené ve zprávách získaných přímo samotným žalovaným (míněna např. Informace MV Velké Británie – Rusko – Směrnice pro posuzování žádosti o azyl).

Připomněla stanoviska soudů v tom směru, že jsou-li pochybnosti o tom, že by žalobci v případě nuceného návratu mohlo hrozit mučení či jiné nelidské zacházení, pak by takovýto návratem došlo ze strany České republiky k porušení jím přijatých mezinárodních dohod. K této otázce odkázala na jedno z rozhodnutí vydaných žalovaným, které se týkalo žadatele R. O. přišedšího z Ruské federace a rovněž čečenské národnosti. Jmenovanému byl sice udělen humanitární azyl, nicméně žalovaný připustil, že v Ruské federaci dochází k diskriminaci lidí pocházejících z Kavkazu a to na úřadech, lidé jsou terčem policejní šikany a brutálních útoků ruských skinheads. Dále připomněla, že syn žalobce R. obdržel v Rakousku azyl, pokud by byl žalobce nucen k návratu, jistě by byl podroben policejnímu výslechu, nátlaku a násilí spojené se potřebou získat informace, tedy postupu potvrzenému v doložených důkazních materiálech. Syn T. byl vychováván babičkou, v jejich etniku jsou silné rodinné vazby, a proto tam jmenovaný nadále zůstal, aby se o babičku postaral. K výkonu vojenské služby nenastoupil ze zdravotních důvodů. Díky jeho osobě měla rodina poslední informace, že o žalobce a jeho rodinu je „stálý zájem“ příslušníků policie, armády apod. právě kvůli nástupu na vojnu. Potvrdila, že pokud jsou informace v anglickém a ruském jazyce, tak jejich obsah v zásadě potvrzuje obsah zpráv doložených v jazyce českém, tedy vážnou situaci v severním Kavkazu a zejména v ruské armádě. Z tohoto důvodu na provedení důkazů obsahem všech doložených zpráv netrvala. Doplnila, že došlo ke zhoršení žalobcova zdravotního stavu, kdy se byl nucen podrobit z důvodu TBC léčbě. Požadovala jménem žalobce zrušit rozhodnutí žalovaného a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

Pověřená pracovnice žalovaného plně odkázala na průběh správního řízení, jeho výsledek a obsah odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí včetně stanoviska k žalobě. Připomněla, že při hodnocení žádosti žalobce vycházel správní orgán z informací přednesených žalobcem samotným a žádné další, které by byl povinen vzít v úvahu, žalobce ve správním řízení nepředložil. Žalobce netvrdil, že by se osobně setkal s diskriminací, zdravotní stav byl s přihlédnutím k jeho sdělením posouzen jako adekvátní věku. Po posouzení všech okolností případu nebyly na straně žalobce shledány azylově-relevantní důvody, a proto požadovala zamítnutí žaloby.

Podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu udělí azyl, bude-li v řízení zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo dle písm. b) je zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy,

náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Krajský soud měl při posuzování věrohodnosti a závažnosti příběhu žalobce i dalších dvou členů jeho rodiny oproti důkazům shromážděným žalovaným jako podklad pro rozhodnutí díky aktivnímu přístupu jejich zástupkyně celé množství zpráv z různých informačních a ověřitelných zdrojů, které dle přesvědčení krajského soudu přinášejí do posouzení žalobcovy žádosti taková fakta, která ve své „drsnosti a surovosti“ ve správním řízení nezazněla a žalovaný tak neměl možnost zaujmout své vlastní stanovisko.

Pokud správní orgán dospěl k závěru, že v případě žalobce neshledal azylově-relevantní důvody, pak se krajský soud k tomuto závěru přiklání a s určitými výhradami odkazuje na obsah odůvodnění žalovaného. Z informací přednesených samotným žalobcem i z průběhu řízení o udělení azylu vedeného v Polsku lze vysledovat dílčí nepřesnosti či neurčitosti, jak je zmiňoval správní orgán. Pokud žalobce namítal, že v Polsku neuvedl vše zásadní, protože jeho snahou bylo nalézt manželku a dalšího syna, pak jej ani tato okolnost nezbavovala povinnosti poskytovat orgánu země, kde požádal o azyl, pravdivé informace. Vytýká-li správní orgán žalobci, že v azylovém řízení vedeném v Polsku žádné násilnosti páchané na své osobě neuvedl a přesné důvody odchodu jeho manželky mu známy nebyly, pak se jedná o skutečnosti zaznamenané. Je logické, že správní orgán porovnával při úvahách o věrohodnosti žalobcovy příběhu jeho tvrzení učiněná v obou dvou řízeních. Pokud shledal jím vytýkané rozpory či nesrovnalosti a poukázal na ně v odůvodnění rozhodnutí, pak se krajský soud domnívá, že dokumenty, resp. jejich obsah, ohledně průběhu azylového řízení v Polsku měly být konfrontovány s tvrzeními, které žalobce přednášel v tomto konkrétním řízení a měla mu být dána možnost zjištěné nesrovnalosti objasnit. Krajský soud nicméně sdílí závěry žalovaného v tom směru, že azylově-relevantní důvody, konkrétně na straně žalobce, neshledal ani krajský soud. I přes zmiňovaný fyzický útok na žalobce nelze pominout, že tento pracoval a pobýval v Dagestánu až do prosince 2006 a zemi opustil na základě platného cestovního dokladu. Z jím popsané situace vyplývá, že pokud by se nejednalo o konflikt s policií, armádou a FSB kvůli nástupu synů k výkonu vojenské služby, sám žádné konkrétní potíže mající souvislost s azylově-relevantními důvody zjevně neměl. Od roku 1997 jezdil za prací do Pětigorska, v průběhu let 2003 -2006 popsal tři konflikty se silovými složkami státu a to vždy v souvislosti se svými syny. Ze žádných jiných důvodů podstatu a původ pronásledování netvrdil.

Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení azylu dle § 13 a 14 zákona o azylu. V smyslu obsahu § 13 zákona o azylu nebyla v daném případě žádná tvrzení ze strany žadatele činěna. Rozhodnutí správního orgánu, v němž bylo použito správního uvážení (§ 14 tzv. humanitární azyl), může soud přezkoumat jen po formální stránce a po věcné stránce pouze v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené správním uvážením. Soud uvážil, že rozhodnutí žalovaného o neudělení

humanitárního azylu je v souladu se zákonem. Ten měl dostatek podkladů (konkrétních zpráv a informací – přesně citovány v napadeném rozhodnutí a to i od samotného žalobce, z nichž nebylo možno na případnou důvodnost tohoto postupu usoudit) pro rozhodnutí ve smyslu § 14 zákona o azylu a posoudil neudělení azylu podle tohoto ustanovení v mezích stanovených zákonem. Žalobce v řízení před správním orgánem popsal zdravotní potíže nezávažného charakteru a ani následně nepředložil žalovanému žádnou informaci, která by zakládala opodstatněnost posuzovat žádost i z hlediska úvah o případném udělení humanitárního azylu. Pokud žalobce doložil zhoršení zdravotního stavu, resp. zcela nový zdravotní problém (TBC), pak tuto informaci neměl správní orgán k dispozici, nemohl ji posuzovat a logicky tak nelze tento stav žalovanému vyčítat. Krajský soud tak nebyl z popsaného důvodu oprávněn tuto otázku blíže zkoumat a připomíná, že žalobce má možnost, pokud je jeho zdravotní stav tak závažný, že by jeho vycestování znamenalo ohrožení života, znovu o ochranu požádat.

Soud má tedy za to, že rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu je v souladu se zákonem a jednoznačně respektuje judikaturu Nejvyššího správního soudu v Brně. Jedná se například o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 či o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, ve kterém se uvádí: „*Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“

Při posuzování otázky naplnění důvodů pro možnost udělení tzv. doplňkové ochrany tak, jak předpokládá ust. § 14a a § 14b zákona o azylu, správní orgán zkoumal, zda-li na žalobce zákonem stanovené důvody nesplňuje. Obsah ust. § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu v sobě prakticky zahrnuje dřívější úpravu spočívající v tzv. překážce vycestování. V této úvaze vyšel správní orgán jak z informací žalobce, tak zejména z již výše zmiňovaných zpráv.

Závěr a odůvodnění rozhodnutí žalovaného v té části, ve které je konstatováno, že žalobce nesplňuje důvody k udělení tzv. doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu, krajský soud po provedeném dokazování nemohl akceptovat jako správné a zákonné, neboť podle jeho přesvědčení dosud provedené dokazování tento závěr objektivně přijmout nedovoluje. Informace, ze kterých správní orgán

vycházel a skutečnosti obsažené v důkazech žalobcem předložených dosud nedávají jasnou odpověď v tom směru, že návratem žalobce do země původu nebude porušena zásada non-refoulement. Tvzení ve smyslu § 14b zákona o azylu činěna nebyla. Žalobce předložil v rámci svých možností k této otázce logické odůvodnění s odkazem na konkrétní situaci v Severním Kavkazu. Nejvyšší správní soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 25.7.2005 čj. 5 Azs 116/2005 konstatoval: *„Postupuje-li Ministerstvo vnitra ve věcech azylových tak, že se ujímá odpovědnosti za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale po žadateli o azyl žádá, aby unesl důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby, odpovídá to výkladu čl. 4 bodu pátého tzv. kvalifikační směrnice Evropské Unie (směrnice č. 2004/83/EC z 29. 4. 2004, o minimálních zárukách pro udělování a odnímání statusu uprchlíka a komplementárních forem ochrany v členských státech).“*

Nelze pominout, že žalobce po celou dobu řízení odvozoval důvod svého odchodu a obavy z návratu z problémů synů mající původ ve výkonu povinné vojenské služby. Je tak jistě logické a nezbytné obrátit se pro argumentaci a vysvětlení i do případu žalobce syna V.. Ten tedy tvrdil, že odešel z Ruska z obavy před nástupem vojenské služby a návratu se obává z týchž důvodů event. dalšího postihu a uvěznění za dlouhodobý pobyt mimo Rusko. Jakožto Čečenec, vůči jehož národu ruské orgány v této pokračují v dříve nastolené genocidě, není schopen v ruské armádě sloužit právě z důvodů uvedených výše.

Soud v jeho případě akceptoval, že zprávy žalobcem shromážděné sice potvrzují možnost náhradní vojenské služby a že s ohledem na judikaturu soudů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 22. 12. 2004 č. j. 7 Azs 321/2004) či stanovisko UNHCR (již výše zmíněna část textu Příručky) není vyhýbaní se výkonu vojenské služby azylově-relevantním důvodem. Dále je nicméně přesvědčen, že jak označené rozhodnutí, tak rovněž stanovisko UNHCR mířilo do zemí, kde není situace vyhocena způsobem jako se stalo v Rusku vůči etnickým Čečencům. I přes obsah správním orgánem shromážděných informací a jeho odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí nelze přijmout bez dalšího jím učiněný závěr z toho důvodu, že zprávy žalobcem doložené jasně ukazují faktickou situaci v Severním Kavkazu i s přihlédnutím k výkonu základní vojenské služby ve světle zásadním způsobem drsnějším a pro život a lidskou důstojnost nebezpečnějším a tyto hodnoty ohrožujícím, nežli mohl na základě „svých“ informací usuzovat žalovaný. Krajský soud proto odkazuje na ty nejzásadnější zprávy žalobcem předložené a odkazy na informační zdroje jím učiněné poté, kdy s napadeného rozhodnutí seznal neúspěch své žádosti.

Stejně tak jako v případě syna žalobce nesdílí výhradu žalovaného, že žalobce žádné důkazy v průběhu správního řízení nenavrhoval. Jistě nelze bez celkového posouzení případu tento postoj žalobci přičítat k tíži. Jak v průběhu jednání odeznělo, Čečenci znají reálnou situaci v zemi a tudíž předpokládají, že je plně známa i kompetentním orgánům země, kde se momentálně nalézají. Žalobce mohl na základě této premisy předpokládat, že informace shromážděné žalovaným

jsou na podporu odůvodněnosti jeho žádosti dostatečné. Teprve když z obsahu rozhodnutí shledal opak, tak se za pomoci zástupkyně snažil soudu i správnímu orgánu reálnou situaci s ohledem na jím tvrzené obavy, které považoval za opodstatněné, objasnit a konkrétními zprávami dokladovat.

Zprávy žalobcem doložené dosvědčují opodstatněnost jím tvrzených obav a krajskému soudu dávají vysvětlení jeho obav z případného nuceného návratu. Nelze znovu nezmínit již výše uvedený obsah Zprávy Parlamentního shromáždění Rady Evropy k situaci v Rusku ze září 2012, ve kterém se jasně hovoří v tom směru, že soudní orgány a orgány činné v trestním řízení nedokázaly zastavit rozsáhlou beztrestnost porušování lidských práv na severním Kavkazu, nelze nevidět řadu konkrétních příběhů jednotlivců s tragickými koncem, je nutné vzít v potaz aktivní postoj UNHCR a stejně tak obsah zprávy HRW z ledna 2011, kterou žalovaný sice zajistil, nicméně pro výsledek řízení o posouzení případné důvodnosti žalobcem podané žádosti z jejího obsahu prakticky nevycházel, nelze pominout oficiální stanoviska čelních představitelů České republiky k dané problematice (míněno postoj ministra zahraničí a rovněž tak bývalého zmocněnce pro lidská práva) a zejména informace a stanoviska nevládní organizace Memorial, která se problematice žalobcem tvrzené věnuje, shromažďuje důkazy, konkrétní příběhy, tedy je seznámena s každodenní realitou.

Krajský soud nemůže popřít celkem značnou snahu správního orgánu o zajištění podkladových informací, leč nelze nevidět, že z jejich obsahu zdůraznil prakticky ty skutečnosti, které podporovaly obhajobu negativního rozhodnutí. Naopak zpráva HRW zůstala bez komentáře, stejně tak i ty pasáže z Informace MZV Nizozemska z 9. dubna 2010, které popisují vývoj situace v Čečensku po dvou rusko-čečenských konfliktech. Zejména ta část zprávy, která shrnuje politický vývoj v Čečensku (bod 2.4) skutečně popisuje situace jako velice neklidnou a nestabilní, plnou násilností mezi povstalci a federálními jednotkami a mezi povstalci a čečenskými bezpečnostními jednotkami. Zpráva popisuje opětovné věznění, mučení a zavraždění osob, jimž byla udělena amnestie. Zpráva zmiňuje charakter žalob mířících na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku, v níž je namítáno nadměrné násilí používané vojáky ruských jednotek, ničení majetku, mučení, vraždy či mizení osob, v nichž jsou žadatelé v mnoha případech úspěšní. Pod bodem 3.5 jsou upraveny tzv. specifické skupiny či oblasti a mimo jiné rovněž základní vojenská služba. Informace popisují těžkou šikanu při výkonu základní vojenské služby, vydírání, znásilňování a sexuální násilí. Zpráva zmiňuje možnost výkonu náhradní vojenské služby, ale současně připouští, že komise může žádost zamítnout, pokud sama usoudí, že dotýčný nemá např. dostatečně odůvodněné výčitky svědomí.

Je tedy evidentní, že správní orgán informace obstaral, nicméně některými z nich se nezabýval ani jejich obsah nezhodnotil. V odůvodnění rozhodnutí velmi podrobně a s jasným odkazem popisuje podmínky nástupu k výkonu základní vojenské služby, možnosti požádat si o náhradní vojenskou službu a případné tresty

za nenaplnění zákona. Blíže však nehodnotí ty zprávy, které situaci nepodávají již tak jednoznačným způsobem (konkrétně Informace MZV Nizozemska z 9. dubna 2010).

Krajský soud proto přisvědčil žalobním námitkám a s ohledem na množství důkazů žalobcem předložených, které sice nepopisují jeho konkrétní příběh, nicméně vzbuzují opodstatněnost a oprávněnost žalobcem tvrzených obav z možných reakcí státních orgánů v případě nuceného návratu žalobce i členů jeho rodiny. Jestliže z důkazů předložených soudu vyplývá oprávněnost obav žalobcova syna V., lze přijmout jako adekvátní obavy žalobce z případného návratu a reakcí orgánů policie, armády či FSB. Z dosud shromážděných zpráv podle názoru soudu opravdu nevyplývá, že by bylo zjišťováno, jakým způsobem by bylo se žalobcem nakládáno v případě návratu do Ruska po několikaletém pobytu mimo jeho území a poté, kdy jeho synové zcela zjevně nedostáli branné povinnosti. Krajský soud tento závěr činí na základě obsahu informací dramaticky popisujících situaci v Severním Kavkazu ve směru k osobám čečenské národnosti. Žalobce tedy jasně tvrdil obavy z reakcí orgánů státu proto, že mimo území pobýval relativně dlouhou dobu a důvodnost obav doložil zprávami popisujícími bezdůvodné mučení či nelidského zacházení a nedostatečnost justičního systému i v případě uvěznění. Krajský soud je přesvědčen, že výsledky dokazování neumožňovaly správnímu orgánu o žádosti žalobce rozhodnout objektivně.

Bude nezbytné náležitě přesvědčivě doložit, resp. v tomto případě vyvrátit, že se za dané situace může žalobce bezpečně do vlasti vrátit, aniž by došlo k porušení zásady non-refoulement. Těmito úvahami byl tedy krajský soud veden a žalobu považoval za důvodnou ve směru námitek do ust. § 14a zákona o azylu. Pokud by krajský soud sám za dané situace hodnotil důkazy předložené žalobcem, zbavil by tak práva na posouzení a možnosti rozhodnout správní orgán. Ten tedy v dalším řízení vyhodnotí jak příběh žalobce, tak zprávy jím předložené a o jeho žádosti opětovně rozhodne. Jistě bude pro objektivní rozhodnutí rozumné, pokud i sám doplní dokazování o informace hodnotící aktuální situaci v Dagestánu a to zejména s ohledem na možnost věcné argumentace při odůvodnění žádosti dle § 14a zákona o azylu (správní orgán disponuje širokou databází informací, může využít konkrétní zprávy z obdobných případů, apod.).

Podpůrně lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 75, rozsudek ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 - 64. Konstatoval, že „Ačkoliv obecně platí, že kasační správní soudy přezkoumávají rozhodnutí vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), judikatura zdejšího soudu umožňuje v případě, že hrozí porušení zásady non-refoulement (např. podle čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků - z pohledu azylu, nebo podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod – z pohledu doplňkové ochrany) dát přednost mezinárodním závazkům a uvedené pravidlo soudního řádu správního neaplikovat. K takovému kroku by měl přistoupit ten orgán, který se dozvěděl o existenci skutečností

implikujících možné porušení zásady non-refoulement (srov. citovaný rozsudek č. j. 9 Azs 23/2007 - 64).“

Soud je přesvědčen, že v dané věci nelze vycházet z novější judikatury NSS, která poukazuje na možnost ...*“odkázat na tzv. novou žádost, v níž žalovaný posoudí nové skutečnosti, které nebyly bez vlastního zavinění žadatele předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany; soudu je ponechána volba mezi dvěma možnostmi: buď provést dokazování a posoudit riziko navrácení žadatele vstříc pronásledování či vážné újmě anebo odkázat na novou žádost, pokud je „vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu“ (rozsudek ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131; rozsudek ze dne 28. 4. 2010, č. j. 2 Azs 8/2010 - 75).“* Důvodem jeho úvah je ta skutečnost, že informace, kterých se žalobce dovolával a které předložil až v řízení před soudem, mohl správní orgán obstarat již v průběhu řízení o žalobcově žádosti a provést jejich hodnocení.

Z výše uvedených důvodů krajský soud posoudil žalobu jako částečně důvodnou v části týkající se neudělení mezinárodní ochrany dle § 14a zákona o azylu napadené rozhodnutí z již popsanych důvodů zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 a 5 s.ř.s.) v otázce posouzení důvodnosti žádosti ve smyslu naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. V ostatním žalobu zamítl. Po doplnění dokazování ve směru naznačeném a po opětovném vyhodnocení – pro objektivní rozhodnutí nezbytných podkladových informací - pak správní orgán o žádosti opětovně rozhodne. Tímto krajský soud míní, že není nezbytné provádět důkaz informacemi v jazyce anglickém či ruském, neboť informace žalobcem doložené v jazyce českém v kontextu s těmi, které shromáždil žalovaný, jistě poskytnout celkem slušný podklad pro rozhodnutí ve věci. Lze připustit, že informace byly krajskému soudu předkládány poměrně chaoticky a leckdy i dublovaně, proto pro jasný a nekonfliktní průběh dalšího řízení bude vhodné vyzvat žalobce, aby jasně specifikoval ty informace, které považuje pro posouzení jeho žádosti za zásadní. Určitě se tímto způsobem zpřehlední důkazní situace a obě strany se vyhnou pochybnostem o tom, která ze zpráv měla být hodnocena a z jakého důvodu.

Žalovaný po vyhodnocení výše sporovaného problému a to i s přihlédnutím k výsledku vyhodnocení důvodnosti žaloby syna V. doplní dokazování a o žádosti opětovně rozhodne v té otázce, která byla krajským soudem vyhodnocena jako důvod pro oprávněnost podané žaloby. Odstranění a objasnění zjištěných vad vyžaduje zásadnější doplnění dokazování způsobem v tomto rozhodnutím popsaným.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšný žalobce náhradu nákladů řízení nepožadoval, a proto nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 31. října 2012

JUDr. Marcela Sedmíková, v.r.
samosoudkyně